

INSPECTIEVERSLAG: AUTONOOM VRIJWILLIGERSWERK

INRICHTENDE MACHT

Naam	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn van Oostende
Type entiteit	Rechtspersoon
Rechtsvorm	OCMW
Ondernemingsnummer	0212205118
Adres	Edith Cavellstraat 15, 8400 Oostende

INSPECTIEPUNT

Naam	SOCIAAL HUIS OOSTENDE
HCO-nummer	30088
Adres	Edith Cavellstraat 15, 8400 Oostende
Dossiernummer	245

INSPECTIE

Datum laatste vaststelling	01/04/2025
Verslagnummer	ZI-2025-01039

INSPECTIEBEZOEK

SOCIAAL HUIS OOSTENDE

Aangekondigde inspectie op 25/03/2025 (10:30-13:50)

INHOUDSOPGAVE

• Leeswijzer	3
• Aanvullende gegevens	5
• Afsprakennota	6
• Vrijwilligers	8
o Dossiers vrijwilligers	8

LEESWIJZER

Situering Zorginspectie

Zorginspectie maakt deel uit van het Departement Zorg van de Vlaamse overheid en is bevoegd voor het toezicht op:

- organisaties die door het Departement of door de andere agentschappen van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin erkend, vergund, geattesteerd of gesubsidieerd worden;
- persoonlijke budgetten en hulpmiddelen toegekend aan personen met een handicap;
- personen of organisaties waarvan redelijkerwijze kan worden vermoed dat ze als zorgverlener, hulpverlener of voorziening optreden.

De Vlaamse overheid heeft ervoor gekozen om de inspectiefunctie te scheiden van de vergunnings-, erkennings- en subsidiëeringsfunctie. De functiescheiding tussen inspecteren en rapporteren enerzijds en beslissen over de gevolgen anderzijds, maakt dat Zorginspectie haar opdracht zo objectief, onpartijdig en onafhankelijk mogelijk kan vervullen.

Wat is de opdracht van Zorginspectie?

De kernopdrachten van Zorginspectie zijn:

- toezicht houden op de naleving van gestelde eisen;
- concrete beleidsadvisering op basis van de inspectievaststellingen;
- een beeld schetsen van een hele sector op basis van inspectievaststellingen.

Hierdoor wil Zorginspectie een bijdrage leveren aan:

- het verbeteren van de kwaliteit van de zorg- en dienstverlening van de voorzieningen;
- het rechtmatig besteden van overheidsmiddelen;
- een optimale beleidsvoorbereiding en -evaluatie.

Hoe werkt Zorginspectie?

Zorginspectie voert haar inspectiebezoeken uit en stelt haar inspectieverslagen op conform de bepalingen van het decreet van 19 januari 2018 houdende het overheidstoezicht in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid.

Bij het opstellen en het verspreiden van haar verslagen houdt Zorginspectie rekening met de privacy van alle betrokken partijen.

Meer informatie over de toepasselijke regels is te vinden op de website van de Gegevensbeschermingsautoriteit: www.gegevensbeschermingsautoriteit.be.

Meer informatie is te vinden op onze website: www.zorginspectie.be.

Binnen 30 dagen na de laatste vaststelling in het kader van het toezicht ontvangt het inspectiepunt en (in voorkomend geval) de klachtindiener het ontwerpverslag. Daarbij wordt de mogelijkheid geboden om - gedurende een periode van 14 kalenderdagen - schriftelijk te reageren op onjuistheden in het ontwerp van het inspectieverslag.

Verslagen waaruit de persoonsgegevens zijn verwijderd, zijn geschikt voor ruimere verspreiding. Zij kunnen worden opgevraagd via: openbaarheid.zorginspectie@vlaanderen.be of via het online invulformulier op de website.

De inspecties in de vrijwilligersorganisaties vinden aangekondigd plaats.

Het definitieve verslag wordt overgemaakt aan de afdeling Beleidscoördinatie van het Departement Zorg dat instaat voor de verdere opvolging van het dossier.

Toegepaste regelgeving

- Decreet van 3 april 2009 betreffende het georganiseerd vrijwilligerswerk in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (B.S.17.09.2009), verder Decreet genoemd.
- Besluit van de Vlaamse Regering van 26 februari 2010 houdende de algemene bepalingen die van toepassing zijn op de erkende organisaties voor autonoom vrijwilligerswerk en de organisaties met ingebouwd vrijwilligerswerk (B.S.19.03.2010), verder BVR algemene bepalingen genoemd.
- Besluit van de Vlaamse regering van 26 februari 2010 tot regeling van de erkenning en de subsidiëring van organisaties voor autonoom vrijwilligerswerk (BS 22.03.2010) , verder BVR autonoom vww genoemd.

AANVULLENDE GEGEVENS

Situering inspectiebezoek

- Inspectie naar aanleiding van een opvolging van een autonome vrijwilligerswerking.

Toelichting

Het OCMW Oostende had in het verleden een erkenning als autonome vrijwilligersorganisatie. In navolging van het Decreet Lokaal Bestuur werd ervoor gekozen om de stad en het OCMW maximaal te integreren. Daarbij werden activiteiten die oorspronkelijk tot het OCMW behoorden ondergebracht in directies/diensten van de stad. In samenspraak met het departement Zorg mochten de vrijwilligers van de Stad Oostende meegenomen worden in het inhoudelijk en financieel jaarverslag van het OCMW Oostende (mits ze activiteiten opnamen die erkend werden door het Decreet).

Dit zag er als volgt uit:

Erkenning OCMW Oostende :

OCMW Oostende:

- Antenne
- Dak- en thuisloosheid
- Jeugdzorg
- Woonzorgcentra

Stad Oostende:

- MSOC
- Onderwijs en Maatschappij
- Onderwijsopbouwwerk: boekbezoek, huiswerkklassen Zon, Zee... Zorgeloos
- Ontmoetingscentra
- Onthaal: O-punt
- UiTPAS

In 2024 werd vanuit het departement Zorg, de opmerking gegeven dat de situatie mocht behouden blijven tot en met 2024.

Vanaf 2025 ziet de verdeling van de vrijwilligers er als volgt:

Erkenning OCMW Oostende :

- Antenne
- Dak- en Thuisloosheid
- Jeugdzorg
- Woonzorgcentra

Erkenning Stad Oostende :

- MSOC
- Onderwijs en Maatschappij
- Onderwijsopbouwwerk: boekbezoek, huiswerkklassen Zon, Zee... Zorgeloos
- Ontmoetingscentra
- Onthaal: O-punt
- UiTPAS.

De stad Oostende vroeg in 2024 een erkenning aan als autonome vrijwilligersorganisatie. Deze vrijwilligers hadden een afsprakennota/vrijwilligersovereenkomst met het OCMW of met de stad. Bij deze erkenningsinspectie werd vastgesteld dat in de afsprakennota/vrijwilligersovereenkomst van de vrijwilligers met het OCMW een aantal elementen ontbraken.

Bij deze inspectie werd enerzijds nagegaan of de afsprakennota werd aangepast en de vrijwilligers een nieuwe afsprakennota/vrijwilligersovereenkomst kregen. De vaststellingen m.b.t. de stad Oostende zijn terug te vinden in een afzonderlijk verslag.

AFSPRAKENNOTA

Bronnen

- Bespreking met gesprekspartner(s)
- Afsprakennota

Vaststellingen

	Ja	Neen	NB
De organisatie beschikt over een afsprakennota.	☒	☐	☐
Indien de kandidaat vrijwilliger minderjarig is en niet tot een redelijke beoordeling van zijn belangen in staat is, wordt bij de afsprakennota de schriftelijke toestemming gevoegd van een persoon die over hem of haar ouderlijk gezag uitoefent.	☐	☐	☒
De afsprakennota bevat onderstaande elementen*			
De doelstelling en/of het juridisch statuut van de organisatie of de wijze waarop de vrijwilliger zich daarover kan informeren.	☒	☐	☐
Het verzekeringscontract en de dekking van de aansprakelijkheid van de organisatie.	☒	☐	☐
De eventuele betaling van een vergoeding voor vrijwilligerswerk en, in voorkomend geval, de aard van deze vergoeding en de gevallen waarin ze betaald wordt.	☒	☐	☐
De vermelding van de mogelijkheid dat de vrijwilliger kennis krijgt van geheimen waarop artikel 458 van het Strafwetboek van toepassing is.	☒	☐	☐
De aard en de duur, de frequentie van het vrijwilligerswerk.	☒	☐	☐
De werking van de organisatie en de plaats van de vrijwilliger en van het vrijwilligerswerk binnen de organisatie.	☒	☐	☐
De contactpersoon voor de vrijwilliger binnen de organisatie.	☒	☐	☐
De taken, functie en bereikbaarheid van de contactpersoon.	☒	☐	☐
De door de vrijwilliger te volgen vormingsactiviteiten.	☒	☐	☐
Het onderschrijven van de vrijwilliger van de doelstellingen van de organisatie.	☒	☐	☐
De verbintenis van de vrijwilliger om de filosofische, politieke en religieuze overtuiging van de hulpvrager te eerbiedigen.	☒	☐	☐
De wijze waarop de organisatie de samenwerking met de vrijwilliger kan beëindigen als de afspraken niet worden nageleefd.	☒	☐	☐
De wijze waarop de vrijwilliger inspraak heeft in de organisatie.	☒	☐	☐
De voorwaarden van de samenwerking tussen vrijwilligers en beroepskrachten en tussen vrijwilligers onderling.	☒	☐	☐
* Documenten waarnaar verwezen wordt in de afsprakennota en die eveneens ondertekend worden door de vrijwilliger worden beschouwd als deel uitmakend van de afsprakennota.			
Bepaalde elementen worden elders vermeld; in de afsprakennota wordt ernaar verwezen maar die documenten worden niet ondertekend door de vrijwilliger of zijn raadpleegbaar op de website of een digitaal platform.	☐	☒	☐
De bedragen die de verzekering dekt voor lichamelijke schade en schade aan goederen zijn vermeld in de afsprakennota.	☒	☐	☐
Bij de erkenningsinspectie van de stad Oostende dd. 17/10/2024 werd vastgesteld dat de vrijwilligers een			

	Ja	Neen	NB
afsprakennota ondertekenden met het OCMW of met de stad. In deze afsprakennota ontbraken nog een aantal elementen. Intussen werd de tekst aangepast en werden de aanpassingen goedgekeurd door het Vast Bureau en College van december 2024. Er werd een afsprakennota voorzien voor de stad Oostende alsook een afsprakennota voor het OCMW. Voor beide organisaties bestaan er telkens twee teksten nl. een afsprakennota met onkostenvergoeding en een afsprakennota zonder onkostenvergoeding. In de afsprakennota's van zowel de stad Oostende als deze van het OCMW werden alle vereiste elementen opgenomen.			

Nieuw vastgestelde inbreuk(en)

Er werden geen nieuwe inbreuken vastgesteld.

Nieuw vastgesteld(e) aandachtspunt(en)

Er werden geen nieuwe aandachtspunten vastgesteld.

VRIJWILLIGERS

DOSSIERS VRIJWILLIGERS

De praktijk van de werking werd bij de inspectie afgetoetst aan de hand van 13 dossiers van actieve vrijwilligers. In deze dossiers werd nagegaan of volgende voorwaarden kunnen aangetoond worden:

- de afsprakennota
- het handtekenen van de afsprakennota
- het volledig ingevuld zijn van de afsprakennota

In deze dossiers werd nagegaan of aan volgende voorwaarden in de praktijk werd voldaan:

- een verkennend gesprek
- het gevolgd hebben van een passende basisopleiding
- het volgen van de jaarlijkse opleiding.

De niet conformiteiten zijn terug te vinden bij de inbreuken op de bepalingen decreet en BVR.

Toelichting:

De vrijwilligers van de verschillende diensten binnen het OCMW tekenden in het verleden een afsprakennota met het OCMW. De gesprekspartner gaf aan dat aan alle vrijwilligers een nieuwe aangepaste afsprakennota werd voorgelegd. De gesprekspartner gaf aan dat er inspanningen werden geleverd om alle afsprakennota's aan te passen maar dat men hierin nog niet volledig was geslaagd op het moment van het inspectiebezoek.

Volgens de gesprekspartner zijn er op moment van het inspectiebezoek 119 vrijwilligers. Hiervan ondertekenden 103 reeds een nieuwe afsprakennota, voor 16 vrijwilligers was dit nog niet het geval. De gesprekspartner gaf aan dat geprobeerd wordt om dit zo goed en snel mogelijk in orde te brengen.

De gesprekspartner toonde wel aan dat er via een systeem bijgehouden werd wie wel/nog niet had getekend. Op moment van de inspectie was er per dienst een map voorzien waar in de meeste gevallen een overzichtslijst van alle vrijwilligers aanwezig was. Op deze lijst wordt de naam van de vrijwilliger doorstreept van zodra de nieuwe afsprakennota wordt ondertekend.

De gesprekspartner gaf voor de verschillende diensten de volgende info mee:

- Antenne: telt 46 vrijwilligers waarvan 3 nog geen nieuwe afsprakennota hadden ondertekend
- Dak- en Thuisloosheid: 27 vrijwilligers waarvan 2 nog geen nieuwe afsprakennota hadden ondertekend
- Jeugdzorg: 1 vrijwilliger waarvoor er een nieuwe afsprakennota was
- Woonzorgcentra: 45 vrijwilligers waarvan er 11 nog geen nieuwe afsprakennota hebben getekend. Op de lijst van de vrijwilligers stond in geval van niet ondertekening tevens vermeld waarom de afsprakennota nog niet werd ondertekend. Dit ging o.m. om ziekte, verlof in het buitenland of, omdat de activiteiten nog niet gestart waren (vb. wandelen met bewoners start men pas als het goed weer wordt, vrijwilligers die zich kandidaat hebben gesteld om te helpen bij grote activiteiten maar die zijn nog niet georganiseerd, onderhoud in de tuin). Volgens de gesprekspartner wordt voor deze laatste activiteiten de afsprakennota pas getekend op moment dat de activiteit start.

Er werd voor elke afsprakennota die reeds werd getekend een document 'Administratief dossier vrijwilliger' opgemaakt. Dit document wordt door de vrijwilligerscoördinator bijgehouden en bevat:

- de naam en dienst van de vrijwilliger
- het verkennend gesprek met datum
- een onthaalgesprek met datum
- de basisopleiding met datum

- de jaarlijkse opleiding met datum.

Alle vrijwilligers hadden een afsprakennota van vóór 2025. De gesprekspartner gaf aan dat als datum van verkennend gesprek, onthaalgesprek en basisopleiding op het document de datum 'vóór 1/01/2025' werd vermeld. Dit was bij de dossiers die via steekproef werden bevraagd het geval. Bij basisopleiding staat wel vermeld welke opleiding werd gegeven. De diensten organiseren zelf de vormingsmomenten. Voor enkele diensten zijn deze reeds gepland. Na deelname zullen deze op het document worden vermeld. Om deze reden wordt bij de steekproefdossiers bij de vorming NB vermeld.

De vrijwilligers hebben in principe een oude ondertekende afsprakennota. Deze wordt zoals vermeld, vernieuwd. Aangezien enkel de dossiers van de vrijwilligers die reeds een afsprakennota hadden getekend, aanwezig waren, had de steekproef enkel betrekking op de nieuw ondertekende afsprakennota's.

Nieuw vastgestelde inbreuk(en)

Er werden geen nieuwe inbreuken vastgesteld.

Nieuw vastgesteld(e) aandachtspunt(en)

Er werden geen nieuwe aandachtspunten vastgesteld.